

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie z powództwa Wojciecha Pogonowskiego: doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda w związku z publikacją Raportu z weryfikacji WSI

Wyrokiem z 13 grudnia 2010 r. Sąd Okręgowy w Warszawie rozstrzygnął sprawę z powództwa o ochronę dóbr osobistych, jakie wytoczył Skarbowi Państwa Wojciech Pogonowski w związku z publikacją jego nazwiska w Raporcie z weryfikacji WSI. Sąd nakazał Ministrowi Obrony Narodowej, reprezentującemu Skarb Państwa opublikować na 4 stronie Gazety Wyborczej przeprosin. Ponadto sąd nakazał Ministrowi wypłatę zadośćuczynienia w wysokości 15 tys. zł.

Stan faktyczny

Uzasadnieniem wniesienia pozwu był fakt, że nazwisko Wojciecha Pogonowskiego oraz informacja o przedstawieniu mu, w końcu 2000 r. przez Wojskową Prokuraturę Okręgową w Warszawie, jako dyrektorowi Oficyny Wydawniczej WAT, zarzutu popełnienia przestępstwa znajduje się w Rozdziale 10 Raportu zatytułowanym „Działalność oficerów WSI w Wojskowej Akademii Technicznej”, w podsumowaniu opisu przestępczych działań na szkodę Wojskowej Akademii Technicznej. W Raporcie brak jest precyzyjnych informacji o treści przedstawionych zarzutów oraz o efektach prowadzonego śledztwa.

Tymczasem Wojskowa Prokuratura Okręgowa w Warszawie faktycznie przedstawiła zarzuty Panu Pogonowskiemu, został on jednak wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 31 maja 2005 r. prawomocnie uniewinniony. Oznacza to, że w chwili powstania Raportu informacja o przedstawieniu skarżącemu zarzutów była niepełna i miała na celu przedstawienie go w jednoznacznie negatywnym świetle.

Stosownie do podstaw ustawowych publikacji Raportu z weryfikacji WSI, informacje o osobie cywilnej współdziałającej z żołnierzem lub pracownikiem wojskowych służb specjalnych w zakresie działań wykraczających poza sprawy obronności państwa i bezpieczeństwa Sił Zbrojnych RP, mogły zostać zamieszczone i opublikowane w Raporcie jedynie w sytuacji ustalenia, że osoba taka wiedziała lub przewidywała, a jednocześnie godziła się na to, że współuczestniczy w takich działaniach.

Wobec faktu, że w chwili publikacji Raportu skarżący był prawomocnie uniewinniony wyrokiem

Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie z zarzutu, o którym mowa w Raporcie zamieszczenie informacji na jego temat było niezgodne z wyżej wymienionymi przesłankami umożliwiającymi objęcie Raportem osób cywilnych.

Ustawa umożliwiająca publikację Raportu została poddana kontroli zgodności z Konstytucją RP przed Trybunałem Konstytucyjnym. Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2008 r., sygn. K 51/07, Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność art. 70a ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. *Przepisy wprowadzające ustawę o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego oraz ustawę o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego*

, przewidującego możliwość zamieszczenia w Raporcie informacji o osobach cywilnych współpracujących z żołnierzami lub pracownikami wojskowych służb specjalnych z art. 32 Konstytucji RP, wyrażającym zasadę równości wobec prawa. Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 70a ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r., przewidujący stworzenie Raportu, w zakresie, w jakim nie gwarantuje zainteresowanym osobom dostępu do akt sprawy jest niezgodny z art. 51 ust. 3 Konstytucji RP, gwarantującym każdemu prawo dostępu do dotyczących go urzędowych dokumentów i zbiorów danych, w zakresie, w jakim nie gwarantuje stronom prawa do wysłuchania w przedmiocie zebranych informacji, będących podstawą sporządzenia Raportu jest niezgodny z art. 51 ust. 4 Konstytucji RP, gwarantującym każdemu prawo żądania sprostowania oraz usunięcia informacji nieprawdziwych, niepełnych lub zebranych w sposób sprzeczny z ustawą oraz w zakresie, w jakim nie przewiduje środków prawnych umożliwiających uruchomienie sądowej kontroli decyzji o podaniu do publicznej wiadomości danych osobowych objętych raportem jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, gwarantującym każdemu prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego oznaczał, że przepis, na podstawie którego powód – jako osoba rzekomo współdziałająca z żołnierzami, bądź pracownikami wojskowych służb specjalnych w zakresie wykraczającym poza sprawy obronności państwa i bezpieczeństwa Sił Zbrojnych RP – został objęty Raportem jest niekonstytucyjny.

Trybunał w uzasadnieniu wyroku stwierdził ponadto, że zainteresowani mogą dochodzić swoich praw za pomocą instrumentów cywilnoprawnych, wytaczając powództwo o ochronę dóbr osobistych, oraz za pomocą instrumentów prawno Karnych, wnosząc prywatny akt oskarżenia w sprawie o zniesławienie.

Ustne motywy rozstrzygnięcia

Sąd Okręgowy uznał, że sam fakt wyroku Trybunału Konstytucyjnego K 51/07 potwierdza, że doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda. Ponadto informacje wskazane w Raporcie na temat powoda, to zdaniem sądu „nawet nie pół prawdy”. Sama informacja na temat postawienia zarzutów, bez uzupełnienia jej faktem uniewinnienia stwarza pozory, że sprawa odpowiedzialności karnej powoda pozostaje otwarta. Okoliczność ta również skazuje na bezprawność umieszczenia nazwiska powoda w Raporcie z weryfikacji WSI.

W ustnych motywach rozstrzygnięcia sąd odniósł się także do kwestii reprezentacji Skarbu Państwa. W pozwie oznaczony w tej roli był Prezydent RP, Przewodniczący Komisji Weryfikacyjnej oraz Minister Obrony Narodowej. W trakcie postępowania sąd zwolnił dwa pierwsze podmioty z dalszego udziału w sprawie, wezwał jednak do tej roli Szefów Służby Wywiadu Wojskowego i Służby Kontrwywiadu Wojskowego. Ostatecznie sąd uznał, że właściwy do reprezentowania Skarbu Państwa jest Minister Obrony Narodowej. Potwierdza to ukształtowana już linia orzecznicza w tym zakresie Sądu Okręgowego oraz Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

Pozew zawierał żądanie zobowiązania Skarbu Państwa do publikacji przeprosin na pierwszych stronach Gazety Wyborczej, Rzeczpospolitej i Dziennika, a ponadto zasądzenia zadośćuczynienia w wysokości 50 tys. zł. Sąd uznał te żądania za nadmierne. W związku z tym nakazał wypłatę zadośćuczynienia w wysokości 15 tys. zł wraz z odsetkami od daty wyroku, oraz publikację przeprosin jedynie w Gazecie Wyborczej na 4 stronie. Uzasadniając takie rozstrzygnięcie sąd podkreślił, że powód nie wykazał w trakcie procesu konkretnego wpływu, jaki na jego na życie miał fakt publikacji jego nazwiska w Raporcie z weryfikacji WSI.

Sprawa, od swojego początku w 2007 r. była objęta Programem „Prawa człowieka a rozliczenia z przeszłością”. Pełnomocnikiem *pro bono* Pana Pogonowskiego był adw. Mikołaj Pietrzak, a ponadto posiedzenia sądu były obserwowane przez prawników Fundacji.

Wojciech Klicki

[Joomla SEF URLs by Artio](#)